

SXEDIO.A33

1821-1865: Ο ΙΩΑΚΕΙΜ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ. ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ, ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

Μετά τις σφραγές του Ιουλίου του **1821** όσοι παρέμειναν στην Κύπρο υπέφεραν τα πάνδεινα κάτω από την τουρκική μπότα, ενώ η Εκκλησία της Κύπρου παρέμεινε ουσιαστικά ακέφαλη.

Ωστόσο ο Κουτσιούκ Μεχμέτ φρόντισε λίγο μετά τον απεφαλισμό του Κυπριανού να αναλάβουν την εξουσία στην Εκκλησία ιερωμένοι που διαδέχθηκαν τους απαγχονισθέντες και καρατομηθέντες.

Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν ο Ιωακείμ, Οικονόμος του Μοναστηρίου του Αποστόλου Βαρνάβα, ο Αρχιμανδρίτης Λεόντιος, της Μητρόπολης Πάφου, ο Εξαρχος της Μητρόπολης Κερύνειας Δαμασκηνός και ο Μητροπολίτης Πάφου Πανάρετος.

Οι Ιεράρχες αυτοί είχαν συνοδεύσει τον Αρχιεπίσκοπο Κυπριανό στο Σεράι στις **9 Ιουλίου 1821**, αλλά ο Κουτσιούκ Μεχμέτ φείστηκε της ζωής τους και δεν τους εκτέλεσε γιατί ήθελε να υπάρξει διάδοχη κατάσταση μετά τον απαγχονισμό του Κυπριανού και των άλλων αρχιερέων.

Ετσι ενώ προχώρησε στις εκκαθαρίσεις των ιεραρχών και προκρίτων άφησε ελεύθερους τους Ιωακείμ, Πανάρετο, Λεόντιο και Δαμασκηνό αφού τους ανακήρυξε διαδόχους των προηγουμένης θρησκευτικής ηγεσίας.

Τους τέσσερις συνόδευσαν έφιπποι Γενίτσαροι πάνω στα άλογα μέχρι την Αρχιεπισκοπή όπου και άρχισαν οι διαδικασίες για τη διαδοχή.

Ο Κηπιάδης στο βιβλίο του σημειώνει (μεταγλώττιση):

"Αμέσως μετά το θάνατο των Αρχιερέων, οι τέσσερις κρατούμενοι όμηρποι, οι οποίοι καρτερούσαν με αγωνία σε παρακείμενη φυλακή το θάνατο, αποφυλακίστησαν και αφού τους περιέβαλαν με

τις συνειθισμένες τιμητικές αλουργίδες, αναδείχθηκαν από τον ηγεμόνα πολιτικώς διάδοχοι εκείνων και αφού επιβάστηκαν στους ημιόνους, στους οποίους είχαν επιβεί πριν από μικρό χρονικό διάστημα για το τελευταίο (τους ταξίδι) οι μάρτυρες προκάτοχοι τους, οδηγήθηκαν από τιμητική φρουρά Γενιτσάρων στην Αρχιεπισκοπή".

Αρχιεπίσκοπος ονομάστηκε ο Ιωακείμ, ενώ οι άλλοι τρεις κατέλαβαν τις Μητροπόλεις Πάφου, Κιτίου και Κερύνειας.

Για τη χειροτονία και εγκαθίδρυση των νέων Ιεραρχών χρειάζονταν άλλοι Ιεράρχες κι έτσι ζητήθηκε από τον Πατριάρχη Αντιοχείας να αποστείλει τρεις Αρχιερείς για να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες.

Σύμφωνα με το Φίλιο Ζαννέτο (σελίδα 1158) ο Οικουμενικός Πατριάρχης ανέφερε ότι ο Πατριάρχης Αντιοχείας δεν μπορούσε να αποστείλει ιερωμένους στην Κύπρο για τη χειροτονία και εγκαθίδρυση των νέων ιεραρχών. Αλλά ύστερα από επιμονή των Κυπρίων, ο Κωνσταντινουπόλεως διέταξε τον Αντιοχείας Σεραφείμ να στείλει τρεις Αρχιερείς και σε λίγο έφθαναν στην Κύπρο οι Επιφανείας Ιωαννίκιος (Κύπριος το γένος), Σελευκείας Γεννάδιος και Εμμέσης Μεθόδιος.

Από αυτή τη στιγμή ο τέως Οικονόμος του Αποστόλου Βαρνάβα Ιωακείμ ανερχόταν στο θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα.

Ομως η παραμονή του Ιωακείμ δεν έμελλε να ήταν μεγάλη.

Οι Κύπριοι τον κατήγγειλαν στα 1823 ως "ανεπιτήδευτο" και η κρίση έφθασε μέχρι τον Οικουμενικό Πατριάρχη.

Όταν όμως απέτυχαν στις προσπάθειες τους κατέφυγαν στους Τούρκους που τον εκθρόνησαν και διόρισαν στη θέση του Δαμασκηνό, ο οποίος είχε την ίδια τύχη με τον Ιωακείμ.

Ο Δαμασκηνός έμεινε στο θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα για τρία χρόνια και εξορίστηκε στη Σπάρτη της Μικράς Ασίας απ' όπου επανήλθε και ανέλαβε την

προεδρία της Μητρόπολης Κιτίου όταν πέθανε ο Μητροπολίτης.

Για τα παρασκήνια από της ανόδου του Ιωακείμ μέχρι την εξορία του Δαμασκηνού ο Ζαννέτος γράφει στην Ιστορία του (μεταγλώττιση):

"Και έτσι μεν αποκαταστάθηκε (με την εκλογή του Ιωακείμ και των άλλων Μητροπολιτών) αμέσως η ιεραρχία της Εκκλησίας μας όχι όμως και η ησυχία αυτής, διότι φαίνεται ότι ο Ιωακείμ δεν ήταν ο κατάλληλος για τις περιστάσεις και τον Αρχιεπισκοπικό θρόνο. Υπάρχει αλληλογραφία του Οικουμενικού (Πατριάρχη) Ευγενίου του Β, που χρονολογείται από τον Σεπτέμβριο του **1823** που προκλήθηκε από τους Κυπρίους κληρικούς και λαϊκούς από την οποία φαίνεται ότι ηγέρθη μεγάλη διαφωνία μεταξύ του ποιμνίου και του ποκιμένου που κατέληξε σε καταγγελία του στη Μεγάλη Εκκλησία.

Οι μομφές που επιρρίπτονταν εναντίον του Ιωακείμ ήταν ότι "υπ'απειρίας και αγνοίας ποιμαντικής, ου μόνον ανεπισημόνως είχε προς την πνευματικήν επίσκεψιν του Χριστεπωνύμου πληρώματος, αλλά προς την λοιπήν οικονομίαν και διοίκησιν την ανήκουσαν αυτώ εν τοις πολιτικούς πράγμασι ανεπιτήδειος ήτο".

Ο δε Ευγένιος με συνοδική γνώμη απηύθυνε παραινετικές επιστολές και στους αιτητές και στους Μητροπολίτες ξεχωριστά και στον Αρχιεπίσκοπο. Και τους μεν Κυπρίους, όλους παρότρυνε πατρικώς και διέτασσε εκκλησιαστικώς να υπακούουν στον ποιμένα τους, τους δε Μητροπολίτες διέτασσε όπως ο κάθε ένας στον κύκλο της δικαιοδοσίας του να συντελέσει με τις προτροπές, και παραινέσεις του στην εξάλειψη των διχονοιών και δυσαρρεσκειών, οι οποίες ήσαν όλως ασύμφοροι στις περιστάσεις.

Αλλά και στον Αρχιεπίσκοπο παρήγγελλε "να φροντίση τα της διορθώσεως των ελαττωμάτων του".

Από δε της περαιτέρω αλληλογραφίας φαίνεται ότι ο Αρχιεπίσκοπος έγραψε ψευδώς ότι κατέπαυσαν οι έριδες, διότι σε μεταγενέστερο γράμμα του Ευγενίου

προς τον Ιωακείμ (**21 Ιανουαρίου 1824**) εκφράζεται η θλίψη της Μεγάλης Εκκλησίας γιατί δεν λήφθηκαν οι παραινέσεις του προς τους Επισκόπους της Κύπρου και το λαό που είχαν σταλεί με το ίδιο μέσο με το οποίο λήφθηκε η εναντίον του προ **4** μηνών αναφορά των Κυπρίων προς το Πατριαρχείο και να φροντίσει (ο Ιωακείμ) να τις βρει. Από τα γραφόμενα του Ευγενίου φαίνεται ότι ο Ιακείμ κατόρθωσε όπως οι επιστολές του Οικουμενικού Πατριάρχη προς τους Μητροπολίτες και το λαό να μη φθάνουν στον προορισμό τους.

Αλλά Κύπριοι που επέδειξαν τέτοια ευαισθησία υπέρ των προνομίων της Εκκλησίας απέναντι της Μεγάλης Εκκλησίας δεν edίστασαν για πολλοστή φορά να καταφύγουν στην έτοιμη για τέτοιες αυθαιρεσίες πολιτική εξουσία, η οποία εκθρόνισε τον Ιωακείμ, ο οποίος υπέβαλε και κανονική παραίτηση και τον διαδέχθηκε ο Κερύνειος Δαμασκηνός, ο οποίος λόγω του ευθέος του χαρακτήρα μετά από τριετία από της ανόδου τον διέβαλε στην Πύλη ο τότε Μουχασίλης Αλή Ρουχή και εξορίστηκε στη Σπάρτη της Μικράς Ασίας.

Από εκεί επανέκαμψε μετά από μερικά χρόνια και ανέλαβε, αφού απέθανε στο μεταξύ ο Κιτίου, το θρόνο του με τον τίτλο Πρόεδρος Κιτίου, τον οποίο διοίκησε μέχρι το θάνατο του".

Τον Αρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό διαδέχθηκε ο Πανάρετος το **1827** που είχε και αυτός την τύχη των προκατόχων του, παρά το γεγονός ότι έμεινε μέχρι το **1840**.

Εναντίον του τάχθηκαν οι κοιζαμπάσηδες που κατόρθωσαν να τον διαβάλουν στο Βεζύρη και πέτυχαν την εκθρόνιση του.

Ο Πανάρετος αποσύρθηκε το **1840** στο χωριό του, το Ομοδος και τη θέση του πήρε ο Ιωαννίκιος που είχε καταφύγει μετά τις σφαγές του **1821** στο Παρίσι όπου γνωρίστηκε με δυο Τούρκους πασάδες.

Οι πασάδες σαν έφθασε η ώρα τον προώθησαν στο θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα.

Έμεινε στο θρόνο μέχρι το θάνατο του το **1849** και τον διαδέχθηκε ο Κύριλος που εξελέγη από

αντιπροσώπους του λαού και των εκκλησιών.

Ο Κύριλλος έμεινε μέχρι το **1854** και τη θέση του πήρε ο Μακάριος και πάλι με κανονική εκλογή.

Ο Μακάριος έμεινε μέχρι το **1865** και τον διαδέχθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Σωφρόνιος, ο οποίος είχε την τύχη να δει την Κύπρο να ελευθερώνεται από τους Τούρκους με την άφιξη των Αγγλων στην Κύπρο το **1878**.